

Regioonide Komitee arvamused „Euroopa innovatsioonipartnerlus „Põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus””

(2013/C 17/10)

REGIOONIDE KOMITEE soovib Euroopa Komisjonil

- tunnustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja sidusrühmade võtmepositsiooni põllumajanduse tootlikkuse ja säästvuse Euroopa innovatsioonipartnerlustega edu saavutamisel;
- kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused täielikult selle algatuse stimuleerimiseks ja järelevalveks loodud juhtimisstruktuuridesse;
- määratleda „tootlikkuse tõstmine” kui „vähemate vahenditega rohkem ja paremini tootmine”;
- arvestades, et Euroopa innovatsioonipartnerlus peaks tegelema järgmiste teemadega, võimaldada laia valikut teemasid seoses esmatootmise, ressursside juhtimise, biomajanduse, tarneahela, kvaliteedi, toiduohutuse ja tarbijatega;
- seada prioriteediks kogu Euroopas põllumajandustegevuse säilitamist tagavad innovatsiooniprogrammid ja tagada, et lisataks teadusuuringud, mis toovad kasu karjakasvatustehnikadele, linnalähedastele piirkondadele, looduslikest eripäradest tingitud piirangutega aladele ja kohalikele põllumajanduspiirkondadele;
- eelistada alt-üles VKE innovatsioonialgatuse tööstuse algatustele, et tasakaalustada kaasatuse ebavõrdsust, mis tuleneb erinevast organisatsiooni- ja suutlikkuse tasemest;
- jätkata jõupingutusi esmatootjate positsiooni parandamisel toidu tootmise, töötlemise ja turustamise ahelas;
- lubada tööühmadel kasutada Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi toetust ka esialgseteks kuludeks, näiteks seoses lähenemisviisi kujundamisega tehnilistes ja teadusküsimustes või seoses innovatsiooni või teadmiste vahendaja kasutamisega.

Raportöör:	Henk BRINK (NL-ALDE), Drenthe provintsi valitsuse liige
Viitedokument	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa innovatsioonipartnerluse „Põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus” kohta COM(2012) 79 final

I VÄLJAKUTSED JA EESMÄRGID

REGIOONIDE KOMITEE

Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatus „Innovaatiline liit”

toetab aruka, jätkusuutlikku ja kaasava majanduskasvu strateegiat „Euroopa 2020” ning on teadlik, et

1. globaalses konkurentsivõimelises toimetulekuks peab Euroopa suurendama oma jõupingutusi, et säilitada ja parandada oma positsiooni kaubanduses, liidrirolli tööstuses ja tiptasemel teaduslikku baasi;

2. Euroopa teadmisi säästva toiduainete tootmise alal, sealhulgas ka põllumajandusettevõtete juhtimise, IKT lahenduste, toiduohutuse, agrobiotehnoloogia, kasvutehnoloogia, taimekaitse, vee, jääkide, energia- ja jäätmekäitluse ning agrosotsioloogia alal tunnustatakse üle maailma ning neil on tohutu turustamispotentsiaal kiiresti esilekerkivatele ja arenevatel turgudel Euroopas ja väljaspool;

3. teadmistest väärtuse genereerimiseks on Euroopal vaja 1) innovatiivsemaid VKEid, et luua majanduskasvu ja töökohti, 2) rohkem erainvesteeringuid, 3) rohkem innovatsiooni olemasolevates ja uutes sektorites, 4) valdkondadevahelist koostööd, et luua läbimurdelahendusi ning 5) sidusrühmi, kes on huvitatud paljutootavate lahenduste testimisest, nende tutvustamisest ja levitamisest;

Väljakutsed põllumajanduse, toiduohutuse ja loodusvarade alal

leiab, et

4. maailma ees seisavad praegu mitmetahulised ja ulatuslikud probleemid: rahvaarvu jätkuv kasv ja ostujõu kasv tingivad muutusi toitumises ning suurenevat nõudlust esmatoodete järele koos kliimamuutustest tulenevate ohtudega ülemaailmsele põllumajandusliku tootmise suutlikkusele;

5. nende väljakutsetega kaasneb toidu-, sööda-, fossiilkütuse, toorainete, kiudainete ja magevee nappuse oht, suurenev mulla degradeerumine ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemine ning finantsturustõrke, poliitilise tasakaalutuse ja relvastatud konfliktide suurenev oht;

6. tulevikus peab põllumajandus ja toidu tarnimine olema säästvam vee ja fossiilkütuste kasutamisel, kasutada tuleb vähem väetisi ja taimekaitsevahendeid, olla endisest mitmekesisem ja arukam, et osata parimal viisil kasutada ära põllukultuuride kasvatus, loomakasvatuse, orgaanilise jäätmekäitluse, jääkide kasutuse ja taastuenergia tootmise koostoimet;

ja märgib järgmist:

7. Liikmesriigid ja sidusrühmad on korduvalt väljendanud suurt huvi innovatsiooni edendamise vastu põllumajanduses kogu ELi hõlmava lähenemisviisiga ja Euroopa Ülemkogu märkis oma 20. juuni 2008. aasta kohtumisel, et „tööd on vaja jätkata innovatsiooni ja teadusuuringute ning põllumajandustootmise arendamise vallas, eelkõige tootmise energiatõhususe ja tootlikkuse kasvu suurendamiseks ning kliimamuutustega kohanemise suutlikkuse tõstmiseks”.

8. Sarnasele järeldusele on jõudnud ka põllumajandusorganisatsioonid ja põllumajanduskogud ning G20 Cannes'i deklaratsioonis rõhutatakse, et investeeringud põllumajandusalasesse teadustegevusse ja innovatsiooni on esmatähtsad.

Seetõttu Regioonide Komitee

9. tervitab komisjoni algatust edendada innovatsiooni põllumajandussektoris, kehtestades konkreetse põllumajanduse tootlikkust ja säästvat käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse ning selle kaht peamist eesmärki: 1) aidata põllumajandussektoril suurendada tootlikkust ja tõhusust (pöörates ringi hiljutise tootlikkuse tõusu aeglustumise aastaks 2020) ja 2) edendada põllumajanduse säästvat arengut (tagades sobiva maakasutuse aastaks 2020),

10. tervitab eriti asjaolu, et muude teemade hulgas mainitakse kohaliku põllumajanduse ja toiduainete süsteemide kõlblikkust koostööks, st horisontaalseks ja vertikaalseks koostööks tarneahelas osalejate vahel logistikaplatvormide moodustamiseks, et edendada lühikesi tarneahelaid ja kohalikke turge, samuti lühikeste tarneahelate ja kohalike turgudega seotud kohalike tegevust edendamist;

11. tervitab komisjoni ettepanekut eraldada 4,5 miljardit eurot toiduga kindlustatuse, biomajanduse ja säästva põllumajandusega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks (programmi „Horisont 2020” raames);

12. nõustub, et ÜPP rahalised vahendid peaksid koos teadusuuringute raamprogrammi vahenditega toetama Euroopa innovatsioonipartnerlust põllumajanduse tootlikkuse ja jätkusuutlikkuse alal, et ületada lõhe teadus- ja arendustegevuse ning põllumajandustavade vahel;

13. usub, et ressursitõhususe järjest suurema aktuaalsuse tõttu vajalik põllumajandussektori üleminek annab tulemuseks nii suurema hulga säästvamal viisil toodetud toiduaineid kui ka suure valiku tervise, vaba aja, maakasutuse, jäätmemajanduse, toitumise, kiudainete ja taastuenergia seotud ühiskondlike teenuseid ja biopõhiseid tooteid. See laiem valik tuleb kasuks nii antud sektorile kui ühiskonnale, eeldusel, et tagatakse korralik tasakaal toiduks mõeldud ja mitte mõeldud toodete vahel, et põllumajandussektor keskendub ÜPP muudetud prioriteetidele ja ametkonnad püüavad järjepidevalt neid prioriteete saavutada.

14. usub, et selline uuenenud põllumajandussektor pakub Euroopa väärtusahelale uusi äri- ja innovatsioonivõimalusi;

15. usub, et loodusvarade optimaalseks kasutamiseks on vaja tihedat suhtlust põllumajandus-, biomajandus- ja teadussektorite vahel,⁽¹⁾ et luua jätkusuutlik ja tõhusam põllumajandussektor. Seoses põllumajanduse rolliga biomassi tootjana energia saamiseks tuleks silmas pidada tasakaalustatud suhet toiduainete ja biomassi tootmise vahel.

II PROBLEEMID / PEAMISED EDUFAKTORID

Probleemid

märgib järgmist:

16. jõupingutused ületada lõhet praktika ja teaduse vahel on ülitähtsad, kuid Euroopa innovatsioonipartnerluse pelk olemasolu ei lahenda kultuurilist ja professionaalset lõhet kahe võrdselt olulise vaatenurga vahel: 1) teadusringkondade vaatenurk, mis kaldub keskendumata teadusbaasi täiustamisele, eesliiniteadusele, tulevastele ja uutele tehnoloogiatele, oskuste ja karjääri arendamisele ja teaduse infrastruktuuridele ning 2) ettevõtjate ja poliitikakujundajate vaatenurk, kus otsitakse viise luua teadmistest väärtust ja lahendusi, mis aitaksid toime tulla ühiskonna vajadustega ja pakuksid ärivõimalusi. Mõlemal pool on vaja teabevahetust ja stiimuleid;

⁽¹⁾ CdR .../2012 –EDUC-V-024 „Innovatsioon ja jätkusuutlik majanduskasv: Euroopa biomajandus”.

17. ettepaneku kohaselt pakub Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond, nagu nimetatud artiklites 15, 16, 18, 20, 33, 36, 46, 53, 61, 62 ja 63, mitmeid stiimuleid, kuid neid saab kasutada vaid siis, kui Euroopa innovatsioonipartnerluse teadmiste vahendaja edastab enne partnerluslepingute sõlmimist ja riiklike ja/või piirkondlike maaelu arengu programmide koostamise ajal võimalused liikmesriigi tasandil;

18. Euroopa innovatsioonipartnerlust lisatakse maaelu arengu programmidesse vaid siis, kui riiklik kaasrahastamine on ette nähtud innovatsiooniprotsessi eri faasidele: 1) koostöö (töörühmade moodustamiseks) majanduse arendamiseks (innovatsiooniprojekti alustamiseks); 2) teadmussiire ja nõuandeteenused (et saada teadmisi ja kasutada ära olemasolevaid teadusuuringute tulemusi); 3) kvaliteedistandardite kehtestamine (ühiskondliku kasuteguri ja äritulemuste edendamiseks) ja 4) investeeringud (finantstoetus eesmärkide, tootlikkuse ja jätkusuutlikkuse saavutamiseks);

19. siiani on loodud viis Euroopa innovatsioonipartnerlust järgmistel teemadel:

a. täisväärtusliku eluperioodi pikendamine, SEC(2011) 1028, vastu võetud 1.9.2011;

b. toorained, COM(2012) 82, vastu võetud 29.2.2012;

c. põllumajanduse tootlikkus ja säästvus, COM(2012) 79, vastu võetud 29.2.2012;

d. vesi, COM(2012) 216, vastu võetud 10.5.2012;

e. arukad linnad, COM(2012) 4701, vastu võetud 10.7.2012.

Nad kõik on 1) kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele olulised, kuid 2) sõltuvad edu saavutamisel piirkondlikust kaasvastutusest, toetusest ja rahastamisest; sellegipoolest ei ole piirkondlike omavalitsusi siiani kutsutud protsessis osalema;

Peamised edufaktorid

märgib järgmist:

20. kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad etendada otsustavat rolli Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi kaudu algatatud meetmete ja teiste innovatsiooni stimuleerimise vahendite suunamisel ja kaasrahastamisel ning on nüüd hädavajalikud toetuse kohandamisel antud piirkonna konkreetsetele põllumajanduslikele, keskkonnavalitsustele ja territoriaalsetele eripäradele, võimaldades seega ELi vahendeid tõhusamalt kasutada;

21. kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused tahaksid kaasa rääkida prioriteetide, rakendamise ja juhtimise küsimustes;

22. mitmetasandilise (Euroopa, liikmesriigi ja piirkonna tasandi) juhtimise kehtestamine on 2013. aasta järgse ühise põllumajanduspoliitika eduka muutmise hädavajalik eeltingimus, sealhulgas Euroopa innovatsioonipartnerluse jaoks;

23. sidusrühmadelt oodatakse, et nad moodustaksid põhilise töörühma, mis jätkaks teadmiste lünkadega tegelemist tehnoloogia, ärimudelite, organisatsioonisüsteemide, turustusstrateegiate, tarbijate vajaduste ja hariduse alal; nad tervitaksid Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi rahastamist sellele; nende järgmine samm võiks olla partnerite otsimine ja valdkondadevaheliste meeskondade loomine, et uurida valdkondadeülese koostöö võimalusi ja/või uurida olemasolevate teadmiste baasi enne Euroopa innovatsioonipartnerluse võrgustiku poole pöördumist täiendava toetuse saamiseks, kuid see samm ei ole kohustuslik;

24. teatud alt-üles algatused jätkusuutlikkuse ja tootlikkuse alal oleksid teretulnud piirkondlikul ja kohalikul tasandil, kuid tekiks siiski oht, et nad ei sobi kokku (pärast konsulteerimist alalise põllumajandusuuringute komitee ja maaelu arengu komiteega kõrgetasemelise juhtimisrühma poolt avaldatud) strateegilises rakenduskavas ja mitmeaastases tegevuskavas toodud prioriteetsete teemade valikuga; see ei tohiks aga takistada toetuse saamist, kuna sellel oleks tugev eemaletõrjuv mõju osalejatele ja see kahjustaks innovatsioonispiraali selle kõige tundlikumas kohas;

25. innovatsiooni ja teadmiste vahendamine on hädavajalik innovatsiooniprotsessi algatamisel ja progressi edendamisel;

III POLIITILISED SOOVITUSED

Euroopa Komisjonile

soovitaks Euroopa Komisjonil tungivalt

26. tunnustada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ja sidusrühmade võtmepositsiooni põllumajanduse tootlikkuse ja säästvuse Euroopa innovatsioonipartnerlustega edu saavutamisel;

27. kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused täielikult selle algatuse stimuleerimiseks ja järelevalveks loodud juhtimisstruktuurides;

28. kutsuda Regioonide Komitee esindaja osalema kõrgetasemelises juhtimisrühmas, kes määratleb Euroopa innovatsioonipartnerluse strateegia, ja Euroopa maaelu arengu võrgustiku koordinatsioonikomitees, et tagada algatuse rakendamise kõikla kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vajadustega;

29. kohustada liikmesriike integreerima Euroopa innovatsioonipartnerluse valdkonnaüleised eesmärgid partnerluslepingusse;

30. määratleda „tootlikkuse tõstmine“ kui „vähemate vahenditega rohkem ja paremini tootmine“;

31. arvestades, et Euroopa innovatsioonipartnerlus peaks tegelema järgmiste teemadega, võimaldada laia valikut teemasid seoses esmatootmise, ressursside juhtimise, biomajanduse, tarneahela, kvaliteedi, toiduohutuse ja tarbijatega;

32. seada prioriteediks kogu Euroopas põllumajandustegevuse säilitamist tagavad innovatsiooniprogrammid ja tagada, et lisataks teadusuuringud, mis toovad kasu karjakasvatuspriirkondadele, linnalähedastele piirkondadele, looduslikest eripäradest tingitud piirangutega aladele ja kohalikele põllumajanduspriirkondadele;

33. eelistada alt-üles VKE innovatsioonialgatusi tööstuse algatustele, et tasakaalustada kaasatuse ebavõrdsust, mis tuleneb erinevast organisatsiooni- ja suutlikkuse tasemest;

34. keskenduda säästvale põllumajandusele, kaasaegset tehnoloogiat tulenevale tootlikule põllumajandusele, toidu raiskamise ja saagikoristusjärgsete kadude vältimisele ja tarbijate vastutustundlikule käitumisele lisaks tootmismahdade suurendamisele;

35. keskenduda ELi ekspordile, teadmiste ja (bio)tehnoloogia turustamisele ja ausale osalemisele kolmandate riikide kõrvalistes kohalikes (suurlinna või väiksemastaabilistes) tootmisüksustes;

36. jätkata jõupingutusi esmatootjate positsiooni parandamisel toidu tootmise, töötlemise ja turustamise ahelas;

37. stiimulina teadlastele innovatsioonilõhe ületamiseks avaldada survet, et „teadusuuringute tulemuste praktilise kasutamise määr“ lisataks teadusasutuste hindamise kriteeriumite hulka;

38. tervitab Euroopa piirkondade juhtivaid võrgustikke, uurimisinstituute ning kõrge tootlikkuse ja säästva põllumajanduse klastreid. Komitee kutsub komisjoni üles tunnustama nende võrgustike ja klasterite rolli ja hõlbustama teadussiiret ettevõtete vahel nii kohalikul tasandil kui piirkondade vahel;

39. lubada liikmesriikidel toetada Euroopa innovatsioonipartnerluse eesmärgi ja sihte järgivate ning Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi toetusel ja piirkondliku kaasrahastamise abil tegutsevate töörühmade varajase etapi ja piirkondliku tasandi tegevust, olenemata sellest, kas neil rühmadel on õnnestunud saada ka Euroopa innovatsioonipartnerluse võrgustiku toetust pärast üleskutse järgimist;

40. nõustuda, et töörühmad võivad tegutseda kas ühe liikmesriigi piires või omada liikmeid mitmes liikmesriigis ja kolmandates riikides;

41. viidata „põllumajandustootjatele ja tootjaorganisatsioonidele” seal, kus „põllumajandustootjaid” on nimetatud toetus-kõlblikeks, et hõlbustada rühma loomist;

42. lubada töörühmadel kasutada Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi toetust ka esialgseteks kuludeks, näiteks seoses lähenemisviisi kujundamisega tehnilistes ja teadusküsimustes või seoses innovatsiooni või teadmiste vahendaja kasutamise

43. enne kõrgetasemelise juhtimiskomitee, SHERPA toetusgrupi/rakkerühma, töörühmade tugipunkti ja strateegilise rakenduskava loomise sekretariaadi moodustamist luua teabevahetusmeeskond, kes edendaks 1) Euroopa innovatsioonipartnerluse kasutamist riiklikes maaelu arengu kavades; 2) programmi „Horisont 2020” valikute kasutamist teadusprojektide, mitme osalejaga projektide, innovatiivse tegevuse klastrite, innovatsiooni vahendajate ja innovatsioonikeskuste toetamiseks; 3) Euroopa innovatsioonipartnerluse võrgustiku rajatiste ja kontaktide kasutamist ja 4) kohalike rühmade käsiraamatu/suuniste kasutamist.

Kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele

Soovitab kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel

44. toetada osalust Euroopa innovatsioonipartnerluses ja selle kavandamist Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi rakenduskavades ning valmistada ette töörühmade moodustamine;

45. soovitada liikmesriikidel tõsiselt kaaluda tootlikkuse, ressursitõhususe ja jätkusuutlikkusega tegelemise vajalikkust ja seetõttu kasutada vähemalt 10 % Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi kogutoetusest teadmussirde ja innovatsiooni edendamiseks põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades;

46. tugevdada oma praegust osalust riikide ja Euroopa maaelu arengu võrgustikus.

Brüssel, 30. november 2012

*Regioonide Komitee
president*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
